

הרב חיים פרידלנדר
קונטרס וידעת כי שלום אהלך
פרק שני - מאמר ה

הגרי"א מבאר שבריאית איש ואשה בתחלה כאחד היתה
אמצעי והכנה לברא אותם שנים, כדי שישרה האחוד
ביניהם - "כדי שתהא אהבה ואחווה ביניהם... שיהיו גוף
אחד ממש". אין זה אמור רק על יצירת אדם וחוה, אלא
בכל יצירה הרי מכריזים ארבעים יום לפני יצירת הולד בת
פלוגית לפלוגי, לאמר, שבתחלת יצירת האישה יוצרים אתו
יחד ומתאימים אליו את נשמת בת זוגו (כך מובא בשם
הזהר הקדוש בספר ראשית חכמה שערי הקדשה פרק ט"ז).

אולם את ההתאמה בפעל בין שני בני הזוג להביא בפעל
ל"כונת היצירה", שמהשנים שוב יהיה אחד, השאיר הבורא
לנו. זוהי עבודתנו בשנה ראשונה והמשכה הוא בכל ימי
חיינו.

מאמר ה.

רוח טובה ונעימה

"לפעמים התיחסות בכבוד וחרדת דרך ארץ מראה חסרון
קרוי". יתכן שהדברים מכונים לבאר מאמר רז"ל [יבמות
ס"ב ע"ב] "האזהב את אשתו כגופו ומכבדה יותר מגופו"
- שאין כונת חז"ל לתת לה כבוד בגנוני דרך ארץ, אלא
כונתם להתחשבות ברצון אשתו וטבעה ("רצונו של אדם
הוא כבודו - כבודו הוא התחשבות עם רצונו). היא אהבת

הרב חיים פרידלנדר
קונטרס וידעת כי שלום אהלך
פָּרַק שְׁנֵי - מאמר ה

הַתִּיַחְסוּת שֶׁל קְרוֹב, לְכֵן "צָרִיךְ לְהִתִּיַחַס בְּיַחֲוֹד יוֹתֵר קְרוֹב,
אֲשֶׁר יַחֹס מִכְבֹּד לֹא יִמָּצֵא לוֹ מְקוֹם. וּבְדִיחוּת וְקִלּוּת יוֹתֵר
אֱהוּב מִכְבֹּד רֹאשׁ וְחֲרִדַת הַכְּבוֹד".

כְּמוֹכֵן, אֵין כְּוִנַּת מֶרֶן הִיא לְקִלּוּת הַדַּעַת, אֶלֶּא לְאִוִּירָה קִלָּה
וּנְעִימָה, בְּנִגּוּד לְאִוִּירָה כְּבֹדָה וּמִתּוֹחָה וְכֹכֵד רֹאשׁ. צָרִיךְ
לְהִשְׁרֹת בְּבֵית אִוִּירָה שֶׁל שְׂמֵחָה. אָנוּ מְבָרְכִים בְּבִרְכַּת
חֲתָנִים "אֲשֶׁר בָּרָא שְׁשׁוֹן וְשְׂמֵחָה חֲתָן וְכֻלָּה גִּילָה רְנָה דִּי צָה
וְחֲדוּה אֶהְבֵּה וְאַחֲוָה וְשְׁלוֹם וְרַעוּת". לֵאמֹר, כְּדִי לְצַר אֶהְבֵּה
וְאַחֲוָה וְשְׁלוֹם וְרַעוּת בֵּין בְּנֵי הַזּוּג בָּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
רוּחַ שֶׁל שְׁשׁוֹן וְשְׂמֵחָה וְכו' שֶׁתִּשְׁרָה בֵּינֵיהֶם. צָרִיךְ לְהִשְׁתַּדֵּל
שֶׁרוּחַ זֶה תִּשְׁרָה תָּמִיד בֵּין בְּנֵי הַזּוּג, וּבְיַחֲוֹד בְּשָׁנָה רֵאשׁוֹנָה,
כִּי הִיא יוֹצֵרֶת אֶת הַרַעוּת וְהַתְּאַחֲדוּת. לֹא תָּמִיד זֶה קָל, כִּי
יֵשׁ אַרְוַעִים וּמְצַבֵּי רוּחַ שְׂנוּגְדִים אֶת רוּחַ הַשְׂמֵחָה וְהַקִּלּוּת.
אָכֵן, זֹהֵי הָעֲבוּדָה הַמְטִלַת עַל הַבְּעַל לְדַאֵג תָּמִיד לְרוּחַ
טוֹבָה וּלְסִבָּר פָּנִים יְפוֹת. לְהִלֵּן בְּפָרֵק ד' סִימָן ד' "סִבָּר פָּנִים
יְפוֹת" נִרְחִיב אֶת הַדְּבוּר בְּעֵנִין זֶה בְּעֵזְרַת ה'.

הרב חיים פרידלנדר
קונטרס וידעת כי שלום אהלך
פָּרַק שְׁנֵי - מאמר 1

מאמר 1.

יחם אל אשתו - כִּיד יָמִין אֶל יַד שְׁמָאל

"וְצָרִידָה לְהִתְאַמֵּץ לְהִתְנַהֵג בְּאִפְסוֹן יוֹתֵר מִקֶּרֶב וּבִיחּוּס יַד יָמִין לְשְׁמָאל, שְׂאִינוֹ דָּבָר חוּצָי אֶלָּא עֲצָמִי". יֵשׁ יַחַס שֶׁל דְּבִקּוֹת וְהִתְאַחֲדוֹת חוּצָי בֵּין שְׁנֵי עֲצָמִים. אֲפָשֶׁר לְהִדְבִּיק יַחַד חֲתִיכַת עֵץ עִם חֲתִיכַת בְּרֹזֶל עַל יְדֵי דְבִקַּת חֲזָק מְאֹד, עַד שֶׁיְהִיוּ חִפְץ אֶחָד בֶּל יִפְרֹד לְחֻלְקֵיו, אוֹלָם זֶה "דְּבָר חוּצָי" - בְּאִפְסוֹן חִיצוֹנִי נִדְבְּקוּ יַחַד. אוֹלָם יַד יָמִים וְיַד שְׁמָאל, וּבְכָל־לְחֻלְקֵי הַיָּמִין וְהַחֻלְקֵי הַשְּׁמָאלִי שֶׁל הַגּוּף - יֵשׁ בִּינֵיהֶם יַחַס עֲצָמִי. הֵם שְׁנֵי חֻלְקִים שֶׁל עֲצָם וְגוּף אֶחָד הַקְּשׁוּרִים יַחַד בְּאַלְפֵי נִימִין. יֵשׁ לָהֶם מְעַרְכַּת כְּלֵי דָם וְעֲצָבִים וְכוּ' מְשֻׁתָּפֵת. כְּאֵב שְׁכִיד יָמִין מְגִיעַ אֶל כָּל הַגּוּף. מֶרֶן הַחֲזוֹ"א מְלַמֵּדֵנוּ שֶׁכֶּךָ צָרִידָה לְהִיּוֹת הַיַּחַס בֵּין שְׁנֵי בְנֵי הַזּוּג, הֵם חֲטִיבָה אַחַת - "וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד". הַרְמַב"ן וְכֵן הָאֲבֵן עֲזָרָא פָּרְשׁוּ אֶת הַפְּסוּק "וְאֶהְבֶּתָ לְרַעְךָ כְּמוֹךָ", שְׂאִין כּוֹנֵת הַתּוֹרָה שֶׁיֵּאָהֵב אוֹתוֹ מִמֶּשׁ כְּאֵת עֲצָמוֹ, אֶלָּא שִׁירְצָה שֶׁכָּל הַטּוֹב שֶׁהוּא רוֹצֵה לְעַצְמוֹ יִהְיֶה גַם לְרַעוֹ. לְכֵן כְּתוּב "לְרַעְךָ", וְלֹא "אֶת רַעְךָ" (עֵינֵי שָׁם בְּאַרְיִכוֹת). אוֹלָם אֶת אֲשֶׁתוֹ צָרִידָה לְאָהֵב כְּגוּפוֹ מִמֶּשׁ, כִּיּוֹן שֶׁהֵם חֲטִיבָה אַחַת - יַד יָמִין וְיַד שְׁמָאל מְגוּף אֶחָד.

הַתְּאַחֲדוֹת זֶה אֵינָה נְעֻשִׂית מִמִּילָא בְּעֲצָם הָעֶבְדָּה שֶׁהִיא אֲשֶׁתוֹ, אֶלָּא, זֹהִי מְשִׁימָה שְׂדוּרְשַׁת עֲבוּדָה וּמְאַמֵּץ. כְּפִי שֶׁכְּבָר דְּבָר לְעִיל. הַמְּפָתַח הוּא "וְשִׂמַח אֶת אֲשֶׁתוֹ" - לְדַאֵג

הרב חיים פרידלנדר
קונטרס וידעת כי שלום אהלך
פָּרַק שְׁנֵי - מאמר ו

לָהּ וּלְהַשְׁפִּיעַ עָלֶיהָ מְטוֹב לְבוֹ. מְסַבֵּר בְּסֵפֶר מִכְתָּב מֵאֵלֶיהָ
[חֵלֶק א' עמוד 37 וְלַהֲלֹן] בְּקוֹנְטְרָס הַחֶסֶד, שֶׁהָאֵהָבָה הִיא תוֹצְאָת
הַנְּתִיבָה. עַל יְדֵי שְׁנוֹתָנִים וּמִשְׁפִּיעִים חֶסֶד, מִתְקַשְּׂרִים אֶל
הַמְקַבֵּל בְּקִשְׁרֵי אֵהָבָה. וְכָכָל שְׁנוֹתָנִים יוֹתֵר גּוֹצְרָה אֵהָבָה
גְּדוּלָה יוֹתֵר (יְסוּד זֶה הַמְסַבֵּר שֵׁם בְּהַרְחָבָה צְרִיף לְהִיּוֹת גֵּר
לְרַגְלֵי בְּנֵי הַזּוֹג).

מִה שֶׁמְעַסִּיק אֶת הָאִשָּׁה צְרִיף לְהִיּוֹת נוֹגֵעַ גַּם לְבַעֲלָהּ,
וְלִהְפֹךְ כְּפִי שֶׁמְסַבֵּר מֵרֶן לְהֲלֹן. כְּשֶׁהָאִשָּׁה מְשׁוֹחַחַת עִם
בַּעֲלָהּ עַל הָאֲרוּעִים הַגְּדוּלִים וְהַקְטָנִים שֶׁקָּרוּ לָהּ בְּמִשְׁךְ
הַיּוֹם שֶׁמְעַסִּיקִים אוֹתָהּ, הוּא צְרִיף לְהֵאָזִין לָהּ בְּאִזְוֹן קִשְׁבָּת,
כְּפִי שֶׁכְּבָר הִזְכַּרְנוּ לְעֵיל, וּמֵה שֶׁלּוֹחֵץ עָלֶיהָ צְרִיף לְהַעֲסִיק
גַּם אוֹתוֹ. יִתְכַּן שֶׁהוּא מְסַתְּכָל עַל הָעֲנִין בְּאִפְסָן אַחֵר, וְאִינוּ
רוֹאֶה אֶת הַדְּבָרִים בְּמִשְׁמַעוֹת חֲמוּרָה כְּפִי שֶׁהִיא רוֹאֶה
אוֹתָם, אוֹלֵי מִפְּנֵי שֶׁאֲצִלָּה שׁוֹלֵט הַרְגֵּשׁ, לְכֵן הַדְּבָרִים עוֹשִׂים
רָשָׁם גְּדוּל יוֹתֵר מִמֵּה שֶׁהַמְבַּט הַשְּׂכָלִי דֵּן וְשׁוֹקֵל אוֹתָם. אֲבָל
עֲצָם הָעֲבָדָה שֶׁדְּבָרִים אֵלֶּה לּוֹחֲצִים עָלֶיהָ צְרִיכָה לְהַכְפִּיד
גַּם עָלָיו, כְּפִי שֶׁיֵּד יָמִין מְרַגֵּשָׁה מִמִּילָא אֶת הַצַּעַר שֶׁל יָד
שְׂמָאל, לְכֵן עָלָיו לְהַשְׁתַּדֵּל לְעוֹדֵד אוֹתָהּ וּלְחַזְקָהּ מִתּוֹךְ
הַשְׁתַּתְּפוֹת כְּנֶה בְּצַעֲרָה.

מִחֲמַת רְגִישׁוֹתֶיהָ שֶׁל הָאִשָּׁה הִיא נִתְּנָת לְתַנּוּדוֹת בְּמִצְבֵּי
רוּחַ. עַל הַבַּעַל לְשֵׂאת זֹאת בְּאֶרֶךְ רוּחַ וּבְסִבְלָנוֹת וּלְעוֹדֵד
אוֹתָהּ בְּכָל הַמִּצְבִּים, כְּפִי שֶׁמֵרֶן אוֹמֵר לְהֲלֹן: "וּבְדַבְרֵי חֲזוֹק
לְשִׁמַּח לֵב".

הָאִשָּׁה נִפְקָדָת בְּרַגִּישׁוֹת מִיְחָדָת בִּימֵי וְסִתָּה. רֵאשָׁה

הרב חיים פרידלנדר
קונטרס וידעת כי שלום אהלך
פרק שני - מאמר ז

ואיבריה כבדים עליה, וכמוכן זה משפיע על מצב רוחה, והיא זקוקה לעדוד וחזוק. חכמינו גזרו בימי וסתה גדרים וסיגים על אסורים דאורייתא. אך על הפעל לדעת שדוקא בימים אלו חובתו להשתדל להקדיש לה יתר תשומת לב ולהתעניין במצבה, ולא למעט בדבורים המתרים כדי להקל מעליה את סבלה הנפשי.

”אין לדבר בלשון נוכחות, אלא בלשון נוכחי”. יתכן שהכוונה היא שאין לדבר בלשון רבים, כפי שמדברים אל זר.

מאמר ז.

שתוף האשה

”להודיע ביציאה - לאן הולך, ובשובו - מה עשה, וכיוצא בו בדברים קטנים”. כאן נתן לנו יסוד גדול נוסף איך לבנות את ה”התאחדות”. צריך לשתף את האשה בכל עניניו, הגדולים וגם הקטנים. כשהפעל יוצא מהבית לעניניו, אל יחשב - ”מה זה נוגע לאשתי?” מכאן ולהבא כל עניניהם הם משתפים. מלמדנו מרן שצריך לתת בטוי תמידי לשתפות הזאת, על ידי שמודיע לאשתו לאן הוא הולך, ובשובו יספר לה מה עשה.

מרן החזו”א מוסיף עוד יסוד: ”וכיוצא בו בדברים קטנים”, לאמר שיחם אנוש בכלל, והיחם בין איש לאשתו בפרט,

הרב חיים פרידלנדר
קונטרס וידעת כי שלום אהלך
פרק שני - מאמר ז

בבנים מדברים קטנים. לא רק המתנות שמביא הבעל
לאשתו מזמן לזמן להזדמנויות שונות מבטאות את שימת
לבו והערכתו לאשתו, אלא דוקא "הדברים הקטנים" -
באלו מלים ובאיזו הבעת פנים הוא יוצא מהבית ונכנס אל
הבית, באלו מלים ובאיזו הבעת חבה הוא פונה אליה פה
ושם במשך היום.

"ובדברי חזוק לשמח לב" גם הם צריכים להיות תמידיים
ופזורים במשך היום - מלה פה ושם פועלת יותר מאשר
אריכות דברים מזמן לזמן.

"ויצריה לבקש רחמים, כמו שאמרו וכו' בכל דרכיה דעהו והוא
יישר ארחותיה". בכל מעשה חיב האדם להפיר שהכל הוא
בידי ה' יתברך, ואליו צריך לפנות בתפלה לעזר שמים.
מכל שכן בבנין יסודות הבית, כאשר הוא תלוי בדעת
אחרים - בדעת אשתו - צריך לפנות אל ה' יתברך בבקשת
רחמים שיחונן אותו בדעה נכונה בכל מצב שהוא, ויצליחו
בהשתדלותו.

